

XXXVI. PHẨM TRƯỚC VÀ CHĂNG TRƯỚC TƯỚNG

01

Lúc bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

Bạch Thế Tôn! Các thiện nam tử, thiện nữ nhơn nào trụ Bồ-tát thừa mà không có phương tiện khéo léo đối với Bát-nhã-ba-la-mật-đa này, khởi tướng Bát-nhã-ba-la-mật-đa, mà dùng hữu sở đắc làm phương tiện thì rời bỏ xa lìa Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa.

Phật dạy: Hay thay! Hay thay! Này Thiện Hiện! Đúng như vậy! Đúng như vậy! Như lời ông nói, thiện nam tử, thiện nữ nhơn ấy, đối với Bát-nhã-ba-la-mật-đa, trước danh, trước tướng nên đối với pháp này, rời bỏ xa lìa.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

Bạch Thế Tôn! Vì sao thiện nam tử, thiện nữ nhơn ấy đối với Bát-nhã-ba-la-mật-đa này lại trước danh, trước tướng?

Phật dạy: này Thiện Hiện! thiện nam tử, thiện nữ nhơn ấy, đối với Bát-nhã-ba-la-mật-đa bám lấy danh, bám lấy tướng và bám lấy danh tướng rồi đắm trước Bát-nhã-ba-la-mật-đa, thì không thể chứng đắc thật tướng Bát-nhã; vì vậy họ rời bỏ xa lìa Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các thiện nam tử, thiện nữ nhơn trụ Bồ-tát thừa nhưng nếu không dùng phương tiện khéo léo đối với Bát-nhã-ba-la-mật-đa này bám lấy danh, bám lấy tướng và bám lấy danh tướng rồi dựa vào Bát-nhã-ba-la-mật-đa này mà sanh kiêu mạn, thì không thể chứng đắc thật tướng Bát-nhã. Do đó, họ rời bỏ, xa lìa Bát-nhã-ba-la-mật-đa sâu xa.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các thiện nam tử, thiện nữ nhơn trụ Bồ-tát thừa, có phương tiện khéo léo, lấy vô sở đắc làm phương tiện, đối với Bát-nhã-ba-la-mật-đa này không bám danh tướng, không khởi đắm trước, không sanh kiêu mạn thì có khả năng chứng đắc thật tướng Bát-nhã. Nên biết, hạng người này gọi là không rời bỏ xa lìa Bát-nhã-ba-la-mật-đa.

Cụ thọ Thiện Hiện liền bạch Phật:

Bạch Thế Tôn! Rất đặc biệt! Ngài khéo vì chúng đại Bồ-tát mà đối với Bát-nhã-ba-la-mật-đa này, khai thị, phân biệt sự trước và không trước tướng.

Lúc bấy giờ cụ thọ Xá Lợi Tử hỏi cụ thọ Thiện Hiện:

Khi đại Bồ-tát hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa thì thế nào là trước tướng và không trước tướng?

Thiện Hiện đáp:

Này Xá Lợi Tử! Các thiện nam tử, thiện nữ nơn trụ Bồ-tát thừa, nếu không có phương tiện khéo léo, khi hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa thì đối với sắc cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không; đối với thọ, tưởng, hành, thức cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với nhãn xứ cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không; đối với nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xứ cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với sắc xứ cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không; đối với thanh, hương, vị, xúc, pháp xứ cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với nhãn giới cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không; đối với sắc giới, nhãn thức giới và nhãn xúc cùng các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với nhĩ giới cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không; đối với thanh giới, nhĩ thức giới và nhĩ xúc cùng các thọ do nhĩ xúc làm duyên sanh ra cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với tỷ giới cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không; đối với hương giới, tỷ thức giới và tỷ xúc cùng các thọ do tỷ xúc làm duyên sanh ra cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với thiệt giới cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không; đối với vị giới, thiệt thức giới và thiệt xúc cùng các thọ do thiệt xúc làm duyên sanh ra cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với thân giới cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không; đối với xúc giới, thân thức giới và thân xúc cùng các thọ do thân xúc làm duyên sanh ra cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với ý giới cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không; đối với pháp giới, ý thức giới và ý xúc cùng các thọ do ý xúc làm duyên sanh ra cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với địa giới cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không; đối với thủy, hỏa, phong, không, thức giới cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với vô minh cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không; đối với hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử, sầu, than, khổ, ưu, não cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với bố thí Ba-la-mật-đa cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không; đối với tịnh giới, an nhẫn, tịnh tân, tịnh lự, Bát-nhã-ba-la-mật-đa cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với pháp không nội cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không; đối với pháp không ngoại,

pháp không nội ngoại, pháp không không, pháp không lớn, pháp không thẳng nghĩa, pháp không hữu vi, pháp không vô vi, pháp không rốt ráo, pháp không không biên giới, pháp không tán mạn, pháp không không đối khác, pháp không bản tánh, pháp không tự tướng, pháp không cộng tướng, pháp không tất cả pháp, pháp không chẳng thể nắm bắt được, pháp không không tánh, pháp không tự tánh, pháp không không tánh tự tánh cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với chơn như cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không; đối với pháp giới, pháp tánh, tánh chẳng hư vọng, tánh chẳng đối khác, tánh bình đẳng, tánh ly sanh, định pháp, trụ pháp, thật tế, cảnh giới hư không, cảnh giới bất tư nghì cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với Thánh đế khổ cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không; đối với thánh đế tập, diệt, đạo cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với bốn tịnh lự cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không; đối với bốn vô lượng, bốn định vô sắc cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với tám giải thoát cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không; đối với tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biên xứ cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với bốn niệm trụ cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không; đối với bốn chánh đoạn, bốn thân tức, năm căn, năm lực, bảy chi đẳng giác, tám chi thánh đạo cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với pháp môn giải thoát không cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không; đối với pháp môn giải thoát vô tướng, vô nguyện cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với mười địa Bồ-tát cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với năm loại mắt cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không; đối với sáu phép thần thông cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với mười lực Phật cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không; đối với bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với pháp không quên mất cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không; đối với tánh luôn luôn xả cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với trí nhất thiết cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không; đối với trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với tất cả pháp môn Đà-la-ni cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không; đối với tất cả pháp môn Tam-ma-địa cho là không, rồi khởi tướng chấp trước không. Hoặc đối với quả Dự-lưu cho là không, rồi khởi

tương chấp trước không; đối với quả Nhất-lai, Bất-hoàn, A-la-hán cho là không, rồi khởi tương chấp trước không. Hoặc đối với quả vị Độc-giác cho là không, rồi khởi tương chấp trước không. Hoặc đối với tất cả hạnh đại Bồ-tát cho là không, rồi khởi tương chấp trước không. Hoặc đối với quả vị giác ngộ cao tột của chư Phật cho là không, rồi khởi tương chấp trước không. Hoặc đối với pháp quá khứ cho là không, rồi khởi tương chấp trước không; đối với pháp vị lai, hiện tại cho là không, rồi khởi tương chấp trước không.

Này Xá Lợi Tử! Các thiện nam tử, thiện nữ nơn trụ Bồ-tát thừa, nếu không có phương tiện khéo léo, khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa thì đối với sắc cho là sắc rồi khởi tương chấp trước sắc, đối với thọ, tưởng, hành, thức cho là thọ, tưởng, hành, thức rồi khởi tương chấp trước thọ, tưởng, hành, thức; hoặc đối với nhãn xúc cho là nhãn xúc rồi khởi tương chấp trước nhãn xúc, đối với nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc cho là nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc rồi khởi tương chấp trước nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc; hoặc đối với sắc xúc cho là sắc xúc rồi khởi tương chấp trước sắc xúc, đối với thanh, hương, vị, xúc, pháp xúc cho là thanh, hương, vị, xúc, pháp xúc rồi khởi tương chấp trước thanh, hương, vị, xúc, pháp xúc; hoặc đối với nhãn giới cho là nhãn giới rồi khởi tương chấp trước nhãn giới, đối với sắc giới, nhãn thức giới và nhãn xúc cùng các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra cho là sắc giới cho đến các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra rồi khởi tương chấp trước sắc giới cho đến các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra; hoặc đối với nhĩ giới cho là nhĩ giới rồi khởi tương chấp trước nhĩ giới, đối với thanh giới, nhĩ thức giới và nhĩ xúc cùng các thọ do nhĩ xúc làm duyên sanh ra cho là thanh giới cho đến các thọ do nhĩ xúc làm duyên sanh ra rồi khởi tương chấp trước thanh giới cho đến các thọ do nhĩ xúc làm duyên sanh ra; hoặc đối với tỷ giới cho là tỷ giới rồi khởi tương chấp trước tỷ giới, đối với hương giới, tỷ thức giới và tỷ xúc cùng các thọ do tỷ xúc làm duyên sanh ra cho là hương giới cho đến các thọ do tỷ xúc làm duyên sanh ra rồi khởi tương chấp trước hương giới cho đến các thọ do tỷ xúc làm duyên sanh ra; hoặc đối với thiệt giới cho là thiệt giới rồi khởi tương chấp trước thiệt giới, đối với vị giới, thiệt thức giới và thiệt xúc cùng các thọ do thiệt xúc làm duyên sanh ra cho là vị giới cho đến các thọ do thiệt xúc làm duyên sanh ra; hoặc đối với thân giới cho là thân giới rồi khởi tương chấp trước thân giới, đối với xúc giới, thân thức giới và thân xúc cùng các thọ do thân xúc làm duyên sanh ra cho là xúc giới cho đến các thọ do thân xúc làm duyên

sanh ra rồi khởi tướng chấp trước xúc giới cho đến các thọ do thân xúc làm duyên sanh ra; hoặc đối với ý giới cho là ý giới rồi khởi tướng chấp trước ý giới, đối với pháp giới, ý thức giới và ý xúc cùng các thọ do ý xúc làm duyên sanh ra cho là pháp giới cho đến các thọ do ý xúc làm duyên sanh ra rồi khởi tướng chấp trước pháp giới cho đến các thọ do ý xúc làm duyên sanh ra; hoặc đối với địa giới cho là địa giới rồi khởi tướng chấp trước địa giới, đối với thủy, hỏa, phong, không, thức giới cho là thủy, hỏa, phong, không, thức giới rồi khởi tướng chấp trước thủy, hỏa, phong, không, thức giới; hoặc đối với vô minh cho là vô minh rồi khởi tướng chấp trước vô minh, đối với hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử, sầu, than, khổ, ưu, não cho là hành cho đến lão tử, sầu, than, khổ, ưu, não rồi khởi tướng chấp trước hành cho đến lão tử, sầu, than, khổ, ưu, não; hoặc đối với bố thí Ba-la-mật-đa cho là bố thí Ba-la-mật-đa rồi khởi tướng chấp trước bố thí Ba-la-mật-đa, đối với tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa cho là tịnh giới cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa rồi khởi tướng chấp trước tịnh giới cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa; hoặc đối với pháp không nội cho là pháp không nội rồi khởi tướng chấp trước pháp không nội, đối với pháp không ngoại, pháp không nội ngoại, pháp không không, pháp không lớn, pháp không thắng nghĩa, pháp không hữu vi, pháp không vô vi, pháp không rốt ráo, pháp không không biên giới, pháp không tản mạn, pháp không không đối khác, pháp không bản tánh, pháp không tự tướng, pháp không cộng tướng, pháp không tất cả pháp, pháp không chẳng thể nắm bắt được, pháp không không tánh, pháp không tự tánh, pháp không không tánh tự tánh cho là pháp không ngoại cho đến pháp không không tánh tự tánh rồi khởi tướng chấp trước pháp không ngoại cho đến pháp không không tánh tự tánh; hoặc đối với chơn như cho là chơn như rồi khởi tướng chấp trước chơn như, đối với pháp giới, pháp tánh, tánh chẳng hư vọng, tánh chẳng đối khác, tánh bình đẳng, tánh ly sanh, định pháp, trụ pháp, thật tế, cảnh giới hư không, cảnh giới bất tư nghì cho là pháp giới cho đến cảnh giới bất tư nghì rồi khởi tướng chấp trước pháp giới cho đến cảnh giới bất tư nghì; hoặc đối với Thánh đế khổ cho là Thánh đế khổ rồi khởi tướng chấp trước Thánh đế khổ, đối với Thánh đế tập, diệt, đạo cho là Thánh đế tập, diệt, đạo rồi khởi tướng chấp trước Thánh đế tập, diệt, đạo; hoặc đối với bốn tịnh lự cho là bốn tịnh lự rồi khởi tướng chấp trước bốn tịnh lự, đối với bốn vô lượng, bốn định vô sắc cho là bốn vô lượng, bốn định vô sắc rồi khởi tướng chấp trước bốn vô lượng, bốn định vô sắc; hoặc đối với tám giải thoát cho

là tám giải thoát rồi khởi tướng chấp trước tám giải thoát, đối với tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ cho là tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ rồi khởi tướng chấp trước tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ; hoặc đối với bốn niệm trụ cho là bốn niệm trụ rồi khởi tướng chấp trước bốn niệm trụ, đối với bốn chánh đoạn, bốn thân túc, năm căn, năm lực, bảy chi đẳng giác, tám chi thánh đạo cho là bốn chánh đoạn cho đến tám chi thánh đạo rồi khởi tướng chấp trước bốn chánh đoạn cho đến tám chi thánh đạo; hoặc đối với pháp môn giải thoát không cho là pháp môn giải thoát không rồi khởi tướng chấp trước pháp môn giải thoát không, đối với pháp môn giải thoát vô tướng, vô nguyện cho là pháp môn giải thoát vô tướng, vô nguyện; hoặc đối với mười địa Bồ-tát cho là mười địa Bồ-tát rồi khởi tướng chấp trước mười địa Bồ-tát; hoặc đối với năm loại mắt cho là năm loại mắt rồi khởi tướng chấp trước năm loại mắt, đối với sáu phép thần thông cho là sáu phép thần thông rồi khởi tướng chấp trước sáu phép thần thông; hoặc đối với mười lực Phật cho là mười lực Phật rồi khởi tướng chấp trước mười lực Phật, đối với bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng cho là bốn điều không sợ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng rồi khởi tướng chấp trước bốn điều không sợ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng; hoặc đối với pháp không quên mất cho là pháp không quên mất rồi khởi tướng chấp trước pháp không quên mất, đối với tánh luôn luôn xả cho là tánh luôn luôn xả rồi khởi tướng chấp trước tánh luôn luôn xả; hoặc đối với trí nhất thiết cho là trí nhất thiết rồi khởi tướng chấp trước trí nhất thiết, đối với trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng cho là trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng rồi khởi tướng chấp trước trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng; hoặc đối với tất cả pháp môn Đà-la-ni cho là tất cả pháp môn Đà-la-ni rồi khởi tướng chấp trước tất cả pháp môn Đà-la-ni, đối với tất cả pháp môn Tam-ma-địa cho là tất cả pháp môn Tam-ma-địa rồi khởi tướng chấp trước tất cả pháp môn Tam-ma-địa; hoặc đối với quả Dự-lưu cho là quả Dự-lưu rồi khởi tướng chấp trước quả Dự-lưu, đối với quả Nhất-lai, Bất-hoàn, A-la-hán cho là quả Nhất-lai, Bất-hoàn, A-la-hán rồi khởi tướng chấp trước quả Nhất-lai, Bất-hoàn, A-la-hán; hoặc đối với quả vị Độc-giác cho là quả vị Độc-giác rồi khởi tướng chấp trước quả vị Độc-giác; hoặc đối với tất cả hạnh đại Bồ-tát cho là tất cả hạnh đại Bồ-tát rồi khởi tướng chấp trước tất cả hạnh đại Bồ-tát; hoặc đối với quả vị giác ngộ cao tột của chư Phật cho là quả vị giác ngộ cao tột của chư Phật

rồi khởi tướng chấp trước quả vị giác ngộ cao tột của chư Phật; hoặc đối với pháp quá khứ cho là pháp quá khứ rồi khởi tướng chấp trước pháp quá khứ, đối với pháp vị lai, hiện tại cho là pháp vị lai, hiện tại rồi khởi tướng chấp trước pháp vị lai, hiện tại.

Quyển Thứ 287

HẾT